

Q a t w e e f c h u N w i s e s.

Nr. 33. Zettortdeenâ 19tâ August 1843.

J a u n a s s i n n a s.

Krohna grunts-waldischanas teefa no Deewa un Keisera us to eezelta, par muhsu tehwa semmes labbklahschanu ruhpiigi gahdaht, us to ruhpetees, ka fajukschanas un nelabbas eerashas ik no deenas wairak teek pee gaismas westas un atmestas noht, irr atraddusi, ka dauds pagasti nihst un nabbadsiba un tukschiba un launumâ zaur tam eekriht, ka naw, kas deesgan par pagasta labbklahschanu ruhpejahs. Ne truhst usraugi, irr pagasta preekschneeki, pehrminderi, mescha=fargi, bet scheem ta neffama nastâ leekahs par smagga buht, ittin kâ tee warretu wisfeem wiss buht, teem arri tik dauds ar sawu azzi irr Jareds un ar sawu auzi irr jadsird, ka brihscham ne dsihwodami nej pagasta widdû, turprettim atstattu no pagasta noht, tee ne spehj wissu fadsirdeht un faredseht, ko prett Deewa un Keisera likkumeem runna un darra. Talabb augsta Krohna grunts-waldischanas teefa irr eezehlusti jaunus ammatuhs, prohti Krohna-mahju usraugus. Ik no 8 woi 12 mahjahm buhs islassiht weenu gohdigu fainneeku, kam buhs labbu preekschihmi doht teem zitteem eeksch ruhpiigas paklausischanas prett Deewa un Keisera likkumeem. Gohda wihru, kas naw dschrajs, wasankis, lepnigs garrâ, kas irr sahtigs un faturrigs eeksch sawas dsihwoschanas, kas naw dumpineeks un kihwetajs, kas meeru turr ar sawejeem, kas irr strahdneeks un kohpigs zilweks, tahdus wihrus buhs par mahjas usraugeem eezelt. Tee likkumi, pehz kam mahjas usraugeem buhs par zitteem fainneekeem un par gahjeem walbiht, gan naw weegli isdarrami, bet katra labba leeta tikween ar dauds puhlinu eemantojama. — Zerram stipri, ka tahdi gohda wihri atraddisees, kas ne mantas un ne laiziga gohda labbad, bet Deewa un Keisera un sawa turwaka labbklahschanas labbad scho animatu usnehmu-

schees, ruhpiigi to paschu-uskohps un zaur tam leelu fwehtibu pagasteem neffihhs. Deews tas Kungâ lai dohd sawu patikschanu un sawu palihdsibu pee schihhs jaunâs buhschanas klah!

R i k k u m i,

kas mahjas usraugeem wehrâ leekami.

S. 1.

Za rastohs jauna rewisione jeb dwehseles usnemschana, tad teem usraugeem buhs us to luhkoht un winneem irr par to jaatbild, ka neweena dwehsele ne teek islaista; teem buhs par teem eeksch winnu aprinka buhdameem lohzekeem jeb dwehselehm buntâs-kohkus turreht un weenu puffi peederrigai pagasta teesai nodoht, lai — ja pehz rastohs, ka tatschu kahda dwehsele eeksch rulleem naw eewillta — zaur scheem buntâs-kohkeem warretu useet, kas pee tam wainigs.

S. 2.

Kad preeksch jaunâs rewisiones sweschi pagasta lohzeekli pahrrakstischanas laikâ jaunâ pagastâ eenahk, mahjas usraugeem us to buhs stipri luhkoht, ka katra gaddâ tikween tik dauds pagasta lohzeekli peenahk klah, ka no ta pagasta irr isgahjuschi ahra, un prohti tâ isgahjuschi, ka tee wissu wehrâ likkuschi, ko likkumi schinnit buhschanâ pawehl. Mahjas usraugeem arri us to buhs luhkoht, ka tahdi laudis, kas wehl warr par kaspeem eet, ne teek talabb, ka tee schim woi tam irr radde, par wallineekeem un par tahdeem, kas us brihwi dsihwo; tapatt arri, ka tiklabb wihrischki kâ seewischi, kas spehj pee lauka darbeem eet, ne tohp ar gaddu-passehm us pilsateem islaisti, un ka winnu weeta ne peenemm zittus laudis no swescheem pagasteem.

Leez wehrâ: Naw wehlehts wairak lohzelus pagastâ eenemt, ne kâ isgahjuschi, ja aprinka teefas pahrluhkotajs to naw ihpafchi iswehlejis.

§. 3.

Pehz katras pahrrakstischanas mahjas usraugeem buhs pagasta teesai, un schai atkal aprinka pahrluhkoschanas teesai, itt skaidri usdoht, zif lohzeikli katram pagastam peenahkuschi flahst un zif no ta atrafstiti nohst.

§. 4.

Getfch debbesu leetahm mahjas usraugeem us to buhs luhkoht:

- 1) ka mahjas pahstarus turr;
- 2) ka behrni mahjas pahstarus mahzahs un grahmatâ proht lassihst, lai ne paaug par lohpeem lihds peeweschanas laikam; tur skohlas eetaifitas, tur scheem us to buhs fainneekus un wezzakus peespeest, lai behrnus skohlâ laisch;
- 3) ka fainneeki ar faimi ne paleek no swehta meelasta nohst;
- 4) ka ne rohnahs nekur faktu=mahzitaji, bet ka turrahs pee farwa dwehseles ganna un mahzitaja mahzibahm un pehz winna wahrdeem arridsan dsihwo.

Za mahjas usraugi schein kahdas pahrkahp-schanas atrastu, tad teem buhs aprunnatees ar basnizas-wehrmindereem un gahdaht, ka pagasta tesa tohs, kas pee wainas, pahrmahza.

§. 5.

Mahjas usraugeem buhs us to luhkoht, ka winnu pagasta lohzeikli

- a) ne dsihwo dserdami un trunpedami deenahm un zaurahm nakrim pa frohgeem;
- b) ka tee ne teef par wasankeem;
- c) ka tee ne staiga aplahrt nabbagodami;
- d) ka tee ne brauz par pagastu aplahrt pagaidas dsihst un linnodami.

Tohs pahrkahpejus teem tuhdat buhs muischas palzejai usdoht, kas tohs grehzineekus pagasta teesai nodohd, lai tur pahrmahzischanu dabbohn.

§. 6.

Teem buhs us to luhkoht, ka isbehguschi saldati un zitti laudis, kam passes newaid, ne dabbohn pagastâ apmestees; tahdus laudis, kam passes newaid, teem buhs tuhdat pagastâ teesai nodohst.

§. 7.

Teem buhs us to luhkoht, ka wiffi pagasta behrni farwâ laikâ teef pohyeti ar gohwoju bakahm, un katrâ mehnesi pagasta teesai usdoht, zif behrni no jauna pohyeti.

§. 8.

Za rastohs pagastâ slimmibas us nahwi, tad mahjas usraugeem to tuhdat buhs muischas palizejai sinnamu darriht.

§. 9.

Mahjas usraugeem us to buhs luhkoht, ka pee dserfchanas un wahrifchanas skaidrs uhdens.

§. 10.

Za gaddahs lohpu sprahgfschana, tad teem buhs tuhdat scho leetu muischas palizejai sinnamu darriht, pee muischas pamahzischanas zeeti turretees, un schai ik neddelas sinnu doht, woi ta slimmiba gahjusi wairumâ jeb masumâ.

§. 11.

Mahjas usraugeem buhs us to luhkoht:

- a) ka winnu aprinka lohzeikli ne dabbohn neletigi valihdsibu no magasihnes;
- b) ka to, kas no magasihnes irr isgrahbts, ar wiffu prazentes labbibu un galwas labbibu bes atlikkuma farwâ laikâ atkal atberer atpakkat;
- c) ka mahjas noberr tiftlabb fainneeki ka kalpi labbibu, kas labbi dihgst, us sehjamu laiku, un ka sehflu ne nemin no magasihnes labbibas.

§. 12.

Teem buhs us to luhkoht, ka laudis farwas laukus derrigâ laikâ usare un apsehj, ka to isauguschu labbibu farwâ laikâ nokohpi; ka — zif tik warr buht — kartuppekus stahda; ka seenu tâ sawahk, ka katrâ weeta eenehmuschees sawahkt; ka plawas ne paleek neplautas un arrajama semme ne paleek neapsehsta; ka plawas, gannibas un lankas ifgadd no nederrigeem kruzmeem tihri un pohsta weetas par arrajamu semmi eetaifa, turflahst ka ne pahrdohd lohpu chdamu un ar to ne tirgojahs. Za kahds pagasta lohzeiklis pehz scheem likkumeem ne darra, tad

mahjas usraugeem to paschu buhs muischas palizejai usdoht, lai schi to wedd pee sohda.

§. 13.

Mahjas usraugeem buhs ruhpiigi gahdaht, fa ugguns grehks ne zellahs, un talabb us to luhkoht:

- a) fa istabas, rijas un pirts krahnes, turklaht arri skursteni un ugguns-kurri, labbi uskohpti, un fa skurstenus labbi un allaschin isflauka;
- b) fa katras mahjas divi ugguns ahfi irr;
- z) fa katras mahjas flabbinajami dehlischi ar ehmureem irr, ar fo warr kaimiaus pee glahbschanas safaukt.

Za kahds fainneeks jeb namna turretajs pehz scheem likumeem ne darra, tad mahjas usraugeem tahdu buhs tuhdat muischas palizejai usdoht, lai schi to wedd pee sohda.

§. 14.

Mahjas usraugeem us to buhs luhkoht, ja gaddahs jaunahs ehkas zelt, fa tahdas ne taifa bes muischas iswehleschanas, un ne ta fa katram vrata schaujahs, bet fa ehkas no tam zelt, no kam irr pawehlehts tahs taifst, un fa labbu grunti jeb fundamenti ehkahn leek; fa ugguns-kurruhs drohscha weeta zelt; fa pee ehku zelschanas ne flinko, bet fa darbi no rohkas eet; teem arri buhs us to luhkoht, fa ehkas sawa laikah laha; fa junti labbi apkohpti; fa sehtas, fur akimiau irr, no akimineem taifa, un fa wabbu un schaggoru sehtas ne nemm fadedsinaht, turprettim tahs farga un uskohpj.

§. 15.

Teem buhs us to luhkoht, fa mahju preekschnammi un sehtswiddus tihri un skaidri.

§. 16.

Teem buhs us to luhkoht, fa pagasta lohzeffi sawas Krohna un zittas nodohschanas un kalposchanas pareisi un peederriga laikah atlihdina un atklaufa.

§. 17.

Teem buhs us to luhkoht, fa revisiones un basnizas zelli irr labbi uskohpti,

§. 18.

Mahjas usraugeem us to buhs luhkoht, fa tohs buhwejamus kohkus, to dedsinamu malku un tohs leetas kohkus, fo augsts Krohnis igadda dohd, us to warka, us fo tee irr ispraffiti; fa scho malku sawa laikah iswedd un ar to paschu ne tirgojahs un to ne pahrdohd.

§. 19.

No winneem zeeti atpraffihs, ja no kaimiau muischahm kahds eeplehstohs winnu rohbeschas.

§. 20.

Teem buhs us to luhkoht, fa mahjas birses un meschiaus pareisi farga, un fa no teem wairak ne iszehrt, fa irr wehlehts zirft.

§. 21.

Teem buhs ihpaschi us to luhkoht, fa ne soh no mescheem.

§. 22.

Mahjas usraugeem ihpaschi peekohdina, tanis buhschanas, fur tee ne sinnatu fo ihsti darriht, pee peederrigas muischas palizejas padohmu ispraffitees, jo muischas waldischanai teem wissupapreeksch buhs padohstees un winnu padohman ne atturretees prettim; ja tee dohinatu, fa schahs padohms prett winnu tizzibu, tad teem buhs aprinka pahrluhfoschanas teesu peeluhgt, lai schi spreesch kam taifniba.

Teefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreemu Walsts ic. ic. ic., tohp no Wentespils pilskunga teefas, — kad Atlizzes muischas waldischana weenu turpatt prekliduschu rumischi bruhnu 8 gaddus wezzu kehwi scheit eesuhtijusi, — tas, kam ta peeminmeta kehwe peederretu, usajinabts, 4 neddelu starpa no appakschrastitas deenas sawu kehwi prett barroschanas un fluddinaschanas atlihdinaschanu prettim nemt, zittadi to paschu Kursemmes apgahdaschanas nammam par labbu 7ta September f. g. uhtrupē pahrdohs. Wentespils pilli, tai tota August 1843. 3

(T. C.) Pilskungs Baron Ed. Rdnne.
(Nr. 2561.) Aktuars Ed. v. Hertel.

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreemu Walsts ic. ic. ic., tohp no Wentespils aprinka teefas zaur scho wisseem

teem, kam kahda dattu pee tahs atstahdas mantas
ta nomirruscha Johann Andreas Kraul, zour scho
sinnamu darrihts, ka termins preeksch fluddinascha-
nas tahs beidsamas nowehleschanas ta peeminnetta
nelaika us to 13tu September f. g. preeksch pufs-
deenas pee schihs teefas nolikts. Wentespils aprinka
teefa, tai 3schâ August 1843.

(L. S.) Brihwkungs U. v. Rbne, meera spreedejš.
(Nr. 350.) Sekretehrs D. Michelfohn.

Us pawehleschanu tahs Zeiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineefa wiffas Kreemu Walsis ic. ic. ic.,
tohp no Dunalkas pagasta teefas wiffi tee, kam kah-
das taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta lihds-
schinniga Dunalkas sainneeka Aufs Krohte no Kroh-
tes mahjahm, pahr kura mantu inventariuma truh-
kuma un magasihnes parradu deht konkurse spreessta,
usaijinati, pee saudeschanas sawas teefas, lihds 4tu
September f. g. schein peeteiktees un sagaidiht ko teefa
pehz likkumeem spreedihš. Dunalkas pagasta teefa,
23schâ Juhli 1843.

(L. S.) ††† J. Saur, pagasta wezzafais.
(No. 43.) J. Koch, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas
buhtu pee ta Ugahles Grodmannu sainneeka Martin
Darmala, pahr kura mantu inventariuma = truhkuma
un magasihnes parradu deht konkurse spreessta, tohp
usaijinati, wiswehlah lihds 28tu August f. g. pee
Ugahles pagasta teefas peeteiktees, jo wehlah neween
wairs ne klausihš. Ugahles pagasta teefa, tai 3schâ
Juhli 1843.

(L. S.) ††† Mattihs Rumkahn, pagasta wezz.
(Nr. 48.) C. Freyberg, pagasta teefas ffrihweris.

Tai nakti no 17ta us 18tu Juhli f. g. irr Leelas
Esereš sainneekam Fanne Semberg behrš sirgš no
widdischka auguma, 3 gaddus wezz, ar patumschahm
frehpehm un 25 sudr. rubl. wehrts, no gannibahm
sagtš. Ras pahr scho sirgu Leelas Esereš pagasta
teefai taisnu sinu warr doht, dabhuš labbu patei-
zibas naudu. Leela Esereš, tai 9ta August 1843.

(L. S.) Us pawehleschanu:
(Nr. 109.) R. F. Witte, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischana-
nas buhtu pee ta lihdschinniga Leelas Esereš sain-

neeka Spriggulu Furra Schohga, tohp no Leelas
Esereš pagasta teefas usaijinati, lihds 9tu Oktober
f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlah
neween wairs ne klausihš. To buhs wehrâ likt!
Leelas Esereš pagasta teefa, tai 9ta August 1843.

(L. S.) R. Warnauški, pagasta wezzafais.
(Nr. 110.) R. F. Witte, pagasta teefas ffrihweris.

Zitta fluddinaschana.

Tai 3imâ August 1843 Krohna Enguresmuischâ
fahduš 15 — 20 jaunus lohpus wairakfchlitajam uh-
trupê pahrdohš.

Usaijinafchana.

Kursemmê, Kuldigas pilfatâ, lauka-fohp-
schanas-beedriba zehlfuseš, kas us to iseet neween
labbatu lauku-fohpschamu eegahdaht, bet arri
labbatu un derrigaku lohpu-fohpschamu. Tee
muischneeki, kas schai beedribâ eedewuschees
naudu samettuschchi, par gohda maksu jeb par pre-
miahm buht teem, kas no winnu pagastu laudim
ihpafchi us labbatu lauku-woi lohpu-fohpschamu
dsinnuschees. Scho pagastu laudis teef usaiji-
nati 29ta August pehz pufsdeenas pulksten 4trôš
sawus teizamus lohpus sawest, prohti: ehrlus,
waislu-wehrschus, brauzamus wehrschus, waislu-
fehweš, flauzamas gohwois un darba-sirgus.
Weddejeem japarahda sihmes no muischas wal-
dineekeem un no pagasta teefahm par to, ka wed-
deji schohs lohpus woi paschi isaudsinajuschchi, jeb
ka-tee tohs wairak, ka 4 mehneshus atpakkal
pirkuschchi, un ka tee brauzamee wehrschchi jaw pee
lauka-darbeem bijuschchi. Ja schihs leetas buhs
peerahditas, tad eezeltee spreedejchi pehz likkumeem
teem premiu jeb gohda-maksu dohs, kam wišs-
labhakee lohpi buhs bijuschchi. Urri zitti muischas-
turretajchi un zittas draudses warr pee schihs lohpu-
fattischchanahs sanahft un schai beedribâ eedohtzes
ja teem beedribas likkumi buhtu patihkami un tee
ne gribb atrautees naudu us premiahm famest.
Kuldigâ, tai 30ta Juhni 1843.

(No. 5.) Beedribas-preekschneeki.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhmallas gubernementu augstas waldischanas pufes: zensora weetâ: professor Dr. G. Paucker.
No. 282.